

ORIENTASONS SOBRI DABIU

Privenson i Eliminason

Es guia ta da informason sobri manera di lokaliza i elimina dabi.

KUZE KI E DABIU?

Dabiu e pikenus parazita sanguisuga sen aza ki ta pasa pa tres fazi di vida; ovu, ninfa, i adultu. Un novu ninfa txokadu ten tamanhu di un simenti di papoula i txeu palidu ti ki alimenta. Adultu e di tamanhu i forma di un simenti di masa, kor kastanhu sukuru burmedjadu i platxa sima un karton di kreditu artis di alimenta. Es insetus normalmenti ta sukundi na lugaris ketu inkluzivi; undi ki pesoa ta durmi o ta xinta txeu tenpu.

Un dabiu normal ka ta vivi mas di ki 10 mes. Dabiu femia ta poi di un a sinku pa dia, ta ben kria pa bira un adultu na 21 dia i ta podi subrivivi pa meses sen alimenta. Na lugaris txeu infetadu dabiu podi atxadu na kualker lugar di kuartu.

Dabiu ta pika peli ku stiletus finu di ses biku pa alimenta di sangui na buska un vazú sanguiniu pikinoti i es podi movimenta i mordi rípidu. Na kada pontu biku ta libera saliva ki ten proteínas i enzimas dentu di peli ki podi kauza un riason alerjiku na alguns pesoas. Riasons alerjiku ta varia di pikenus intxadura, bolhas ou pustula burmedju o branku ku kosera.

KAL KI E RISKU DI TEN DABIU?

Dabiu nunka ka diskubridu ma pasa duensa pa umanus. Mas, sintoma mas kumun di mordeduras di dabiu e kosera na peli. Riskus podi surji ku uzu di insetisidas pa trata kaza, prinsipalmenti oras ki individuos tenta kaba ku dabiu sen ajuda o konsedju di un jestor di praga profesional.

Pesoas sen speriensia na aplikason di pestisidas podi kaba pa uza nebulizador di aerosol i produsus profesional pa kontrola dabiu na ses kaza. Inpaktu na saudi publiku di superspozison a pestisidas ki ta uzadu pa kontrola dabiu inda ka sabedu, mas nu ta dizaprova totalmenti ku uzu di “bug bombs” (“bonbas pa insetus”, na kriolu) i nebulizador pamodi spozison prijudisial i risku di spluzon ki en ten.

KENHA KI E RISPONSAVEL PA TRA DABIU?

Na maioria di kazu, un proprietariu o jerenti di propiedad e obrigadu pa lei “manti abitason ki e ten sen infestason di insetus” (MA: 105 CMR 410.550). Si bo e renderu, entra en kontaktu ku donu di kaza pa ki e kontrata un sterminador lisensiadu pa identifika insetu i dizenvolvi un planu di eliminason o IPM (Maneju Integradu di Pragasi, na Kriolu) pa kaba ku es.

Sabi ma: Si alguen sa ta renda un kaza familiar sinplis, donu di kaza e ka risponsavel pa eliminason desdi ki es manti kaza na bon stadu. Na es kazu, renderu obrigadu a kontrata un impreza di jeson di praga lisensiadu.

RISPONSABILIDADIS DI JESTON DI EDIFISIU I DI EKIPA:

- Insetiva renderu o ospidial a informa sobri prizensa di dabi (infestason ki ka rilatadu i ka kontroladu ta spadja rapidu)
- Manti rijistru di riklamason di dabi (o otu praga)
- Rispondi riklamason rapidu
- Kria un protokolu agresivu undi ki eliminason e meta
- Implimenta un programa di privenson, sentradu na konsientizason

RISPONSABILIDADI DI RENDERU:

- Djunta mo ku ekipa i jerensia na privenson i kontrolu di dabi, independientementi di bu spasi individual sta infestadu o nau.
- Konxi sinal di dabi i senpri djobi sinal di ses prizensa na spasi ki bu ta mora
- Informa sobri infestason

PASUS?

PASU 1: PRIPARASON - INTREVISTA BU RENDERU

Primeru pasu e intevista moradoris pa sabi lokal undi infestason podi kontisi. Fazi kes purgunta li:

1. Kenha na familia ki dabi dja mordi? Mordeduras e vizivel?
2. Undi ki pesoas afetadu ta durmi o ta diskansa pa txeu tenpu na rezidencia?
3. Kazas vizinhu sta infestadu di dabi?
4. Algun mobilia, novu o uzadu podu na residensia risentimenti?
5. Algun alguen di familia staba ta viaja o vizita ki tinha bagaji?
6. Undi ki bagaji podu kantu ki e volta di vizita?
7. Undi ki bagaji sta gossi?
8. Algun otu alguen vizita residensia ku malas, kazakus o otus kuzas?
9. Ten pets na kaza, i si ten, undi ki normalmenti es ta durmi o diskansa?
10. Ki mididas di kontrolu dja fazedu?

PASU 2: INSPESON INISIAL

Objetivu di inspeson e sabi si dabi sta prizenti i nivel di infestason. Si atxadu un dabi a kualker mumentu, aviza klienti di opsons di tratamentu i kumesa prosedimentus di kontrolu. Un jestor di pragas profesional ten ki sta preparadu pa inspesiona ratxaduras i fendas, desmonta movel, tra rodapes, labanta karpetis, tra utensiliu i tanpas di saida, i sela i kontrola itens i mobilia infestadu.

Kumesa inspeson undi ki pesoa afetadu ta diskansa o ta durmi (jeralmenti kama, sufa i kaderas) ta buska insetus, peli di kasta i manxas fekal. Inspeson di kama ten ki fazedu ben ditalhadu, i inklui lensol, kubertas, trabiserus, kolxon, kolxon di molas, kabisera i armason. Kama ta dizarmadu, inspesionadu i podu na meu di txon Dabi podi sukundi na tudu braku pikinoti i fendas, inklusivi braku pa parafuzu. Kolxon di molas i armason di kama ta inklui kustura, baxu pruteson di borda, tras di kapa di puera (“ticking”) i tudu junta i fenda ten ki izaminadu.

Dipos, kontinua buska pa inklui tudu move, rodape, karpeti, eletrodumestiku i kurtinas, etc.

SABI MA

Na alojamentus ku varius unidadi, si dabi sta na un unidadi, tudu unidadi na si volta (inkluzivi kes direktamenti di riba i di baxu) ten ki inspesionadu.

PASU 3: MODI KI TA ATXADU UN PROFISIONAL DI KONTROLU DI PRAGA DI KONFIANSA

Midjor manera di kaba ku dabi u e kontrata un inpreza profesional di kontrolu di praga ku speriensia na kontrolu di dabi u.

Ten ki ten un lisensa komersial di pestisidas pa trata tudu propiedadadi privadu o publiku ki ta uzadu pa okupason umanu ku kuantu o mas unidadi (Lei di Controle de Pestisidas di Massachusetts, Kapitulu 132 B di Lei Jeral di Massachusetts). So pestisida ki ten rotulu di Commonwealth of Massachusetts (Kumunidadi di Massachusetts, na Kriolu) pa uzu kontra dabi u podi aplikadu legalmenti.

Antis di entra en kontatu ku un inpreza , bu ten ki sabi kal ki e bu aria problematiku i kas praga ki bu teni, pa ki bu kontrata pesoa sertu. Si bu odja pragas na bu kaza, toma nota di modi ki es e i tudu lugar ki bu odjas. Keli ta djuda inpreza ki bu kontrata na oferese midjor sirvisu pusivel.

Fazi bu pisquiza podi djudau popa dinheru i inpidi praga di toma konta bu kaza. Antis di bu kontrata un profesional di kontrolu di pragas, e midjor bu ten algun informason pa das pa ki es oferese midjor sirvisu. Si pusivel pisquiza karakteristika di insetus na google pa identifikas. Keli ta ben djuda kontrolu di praga oras ki bu txoma pa pidi ses sirvisus.

Para len di kela nu ta rikumenda ki bu sigui kes pasus li:

- Txoma varius inprezas di jeston di praga lisensiadu i siguradu i bata nota stimativas.
- Buska referensias.
- Buska inprezas ki ta oferese tantu kimiku kuantu non kimiku .
- Insisti ma pre-inspeson ten ki fazi parti di prusesu di stimativa.
- Teknikus ten ki sta disponivel pa papia ku bo sobri opsons di tratamentu i garantias.
- Un planu efikaz di kontrolu di dabi u ten ki ten varius tratamentus i inspesons. Garanti ma kes la ten na stimativa.
- Konpara fianzas i garantias.

PASU 4: MIDJORIS PRATIKAS PA KONTROLA DABIU

Ka ten ki uzadu so pestisidas pa kontrola dabi. Prugrama mas efikaz pa kaba ku dabi e kel ki ta uza un abordajem di Manejo Integrado de Pragás (IPM). Un IPM e uzu di tudu metudu pusivel na un kombinason lojiku ki ta minimiza risku di spozison a pestisidas, proteji meu ambienti i maximiza efikasía. Para len di kela, ta rakumendadu ki edificus ten un planu di joston di pragás ativadu pa lida ku pragás antis di es bira un problema.

Metudus di IPM ta inklui:

- Inspeiona arias infestadu, i spasus di moradia a volta
- Identifika praga
- Manti rijistus ku datas i lokal undi ki pragás atxadu
- Linpa tudu utensilius
- Riduzi dizarumason undi dabi podi sukundi
- Uza pestisida ku kuidadu di akordu ku orientasons na el
- Rializa inspesons i tratamentu di akonpanhamentu
- Aumenta konsientizason ku idukason sobri privenson di dabi

Un edificiu grandi podi mesti varius siklus di inspeson, limpeza i aplikason di pestisidas pa ki dabi kaba tudu. Simplismenti fulha kama i ropas di kama e KA e un bon stratejia pa joston di dabi. Dabi podi spadja pa pardi rapidu, moldajen, luminarias, iletronikus i plakas di pizu. Si bu disidi fulha mobilia i pirtensis sertifika ma bu ta kebras o dismantas pa inpidi ki otus di panha bus kusas infetadu sen sabi.

PASU 5A: PRIPARASON DI KUARTU

Pripara un sala pa tratamentu di dabi u e isensial pa kaba ku infestason. Kontroladoris di praga ta prifiri fazi un inspeson antis di kumesa kualker limpeza o sterminason. Keli ta da kontrolador di praga un vizon di tamanhu rial di prublema. Oras ki dabi u lokalizadu i dja sabedu tamanhu di prublema, ten ki priparadu kuartu. Es pasus li ta sujeridu pa priparason di kuartu:

- Tra tudu ropa di kama, kurtinadu/ kurtinas di kuartu i pos na bolsas pa leba pa lavanderia.
- Svazia gavetas i armarius i poi pertensis na bolsas di plastiku. Poi tudu ropa i kazaku na bolsas pa leba pa lavanderia.
- Inbala brinkedus di plastiku, livrus, iletronikus i kualker ki ka podi labadu ten ki inbaladu pa inspeson.
- Kuartu ten ki tradu tudu ropa i utensilius di pelusia. Si pusivel, trabiserus di mobilia di pelusia ten ki tradu i labadu.
- Afasta mobilia pelu menus 18 inches (2,5 cm) di paredi.
- Tra tampas di tomada i plakas di interuptor na tudu paredi.
- Moldura di fotu ten ki tradu di paredi i linsadu o tratadu.
- Pesoas i pets ten ki sai di aria duranti tratamentu i spera tenpu di disididu antis di torna entra, normalmenti kuartu ora
- Kubri akuariu ku un tuadja o tampa di plastiku.
- Tudu ropa, lensol i otus itens ten ki linsadu (ti fika sen dabi u) i guardadu siparadu ti ki klienti transferidu pa un novu kuartu, lokal o ti ki prublema di dabi u eliminadu.
- Sertifika ma profesional di joston di praga podi inspesiona i trata tudu mobilia.
- Linpa dizarumason - E ka pusivel kaba ku dabi u sen organiza dizarumason.

PASU 5B: PRIPARASON DI UNIDADI VAZIU

Dabiu na unidadi vaziu e ka so un kiston di kontrolu, ma tanbe un kiston legal, pamodi bu ka podi garanti ma unidadi sta totalmenti livri di dabiu (a non ser pa fumigason kimiku).

Nton, modi di bu podi torna renadal? Si bu sa ta uza so tratamentu konvensional pa trata un unidadi vaziu ki sta infestadu, konsidera kel li:

- Dabiu ta fika inativu oras ki ka ten ninhun hospederu prizenti i ka podi entra en kontatu ku superfisie tratadu ku insetisida
- Ka ten un dispozitivu di konfiansa di monitoramentu di dabiu pa uza oras ki ka ten ninhun hospederu prizenti
- Dabiu podi bai pa unidadi a volta na buska alimenta

Midjor soluson e trata unidadi intensivamenti. Bu inpreza di jeston di praga podi fra brakus di pardi i tra rodape i moldajen pa trata es lokal ku puera. Es podi aplika tanbe un tratamentu kompletu di insetisidas na brakus i ratxaduras. Unidadi a volta podi monitoradu tanbe. Si ka atxadu ninhun dabiu dipos di tres inspeson/tratamentus, fetu ku dos simana di intirvalu (sim, sax semanas), i tudu sforsu di tratamentu i rizultadu di inspeson dokumentadu, podi ser siguru luga unidadi otu bez.

Mas, sta preparadu pa respondi imediatamenti si novu morador fazi un riklamason. En alternativa, apartamentu podi inspesionadu pa un katxor di ki ta buska txeru (katxor farejador di dabiu). Uza un katxor trenadu pa buska infestason di dabiu e un granda metudu pa sabi si dabiu inda sta prizenti o nau. Es katxor ta sabi diferensa entri un infestason bibu o mortu, i es normalmenti es ta konsigui xinti ti un ovu di dabiu. Mas, nes mumentu ten so alguns katxor disponivel pa es trabadju. Nton, kontrata un katxor farejador di dabiu i orientador sperienti ku objektivu di inspesiona apartamentu ta kusta karu.

PASU 6 - SPETATIVA DI KONTROLU

Apizar ki bu podi spera ki populason di dabi u riduzi txeu dipos di tratamentu inisial, e ka bon atxa ma populason dizaparesi. Na verdadi, dabi u podi parsi mas inda na primerus 24 ora dipos di tratamentu pamodi es ta sta duenti i ta da volta na ar livri. Ka bu trata es insetus ku insetisida, dentu di dos dia dabi u ta kumesa ta mori na grandi kuantidadi.

Mas, mesmu ki dabi u ta parsi ma dja kaba un simana dipos di tratamentu inisial, tratamentu di akonpanhamentu ten ki fazedu dentu di dos simana pa mata kualker ninfa ki podi nansi duranti intirvalu di tratamentu. Dipos di tratamentu i di dos akonpanhamentu, si renderus ka odja ninhun dabi u nen xinti ninhun mordedura, populason podi konsideradu kontroladu.

Infilismenti, kela e ka garantia ma dabi u dja kaba tudu, nton morador ten ki kontinua alerta ku dabi u. Si un infestason e grandi, txeu tratamentus di akonpanhamentu podi ser nisisariu, ninguen ka podi dibinha e kantu. Na un ambienti dizarumadu undi populason stabilesi pa un anu o mas, edifisiu podi mesti fumigason.

Na es kazu, diminuison di populason, pa ki renderu ka mordedu tudu ora, podi ser midjor ki podi konsiguidu, mesmu ki vizitas di akonpanhamentu ta kontinua un bez bai. Na es kazu, e txeu importanti ki jeston di apartmentu i morador ten spetativa rialista kuze ki mididas di kontrolu ta ben fazi i kuse ki e ka ta.

PURGUNTAS FETU FRIKUENTIMENTI (FAQ)

KI PESTISIDAS KI N PODI UZA?

Dabiu sa ta fika resistenti a pestisidas kumun. Pestisidas disponivel na lojas pa uza na kazas ta mata dabiu mas oras ki aplikadu diretamenti na es.

Tambe, nunca aplika pestisidas pa riba di kolxon o sufas o undi kriansas i pets ta brinka. Nu ta rakumenda ki bu dexa aplikasons di pestisida pa un operador di kontrolu di praga lisenciadu.

BONBA DI INSETU O NEBULIZADOR DI INSETISIDA E EFIKAZ?

Nau, es produsutus podi spadja produsutus kimiku prigozu na kaza interu i e ka efikaz kontra dabiu. Bonbas di insetu i nebulizador ta piora prublema pamodi es podi leba dabiu a spadja pa otus arias di kaza.

N TEN KI FULHA NHA KOLXON I MOBILIA?

Nau, fulha bu kollxon o mobilia pa lonji ka ta rizolvi un prublema ku dabiu. Si bu teni dabiu na bu kolxon o sufa, es sta mora tanbe na otus parti di bu kaza.

Kualker mobilia novu ki bu trazi pa bu kaza ta infestadu ku dabiu. Purgunta bu operador di kontrolu di praga si ten algun kuza ki bu ten ki fulha. Mesmu si mobilia sima sufa teni dabiu, operador di kontrolu di praga podi konsigui tratat.

Si bu ten ki fulha algun kuza, spadja tinta na el o skrevi "Bed Bugs" ("Dabiu", na Kriolu) na el ku letra grandi pa ki ninguen ka panhal i lebal pa si kaza. Ka bu kunpra mobilia novu ti ki operador di kontrolu di praga kaba di trata bu kaza i bu ten serteza ma dabiu dja kaba.

MODI KI AMIGUS I MENBRUS DI FAMILIA TA IVITA DI LEBE DABIU DI NHA KAZA PA DI SES?

Dabiu podi bai di un kaza pa kelotu na ropa di alguen o na bolsa, mala, maleta, or bolsa kosta. Ti ki bu elimina dabiu na bu kaza, nu ta rakumenda ki amigus i menbrus di familia sigui es pasus li oras ki es vizita bu kaza:

- Ka bu trazi bolsa, mala, maleta, or bolsa kosta
- Si pusivel, ivita xinta na mobilia moli sima sufa pur izenplu
- Es ten ki tra, laba i seka ses ropa logu ki es txiga ses kaza. Si es ka ten ses makina di laba i seka ropa, inbala ropa na un bolsa ben fitxadu ti ki es podi labas i sekas.

MODI KI N TA KONTROLA DABIU?

- Ka bu trazi armason di kama, kolxon, kolxon di mola o mobilia stofadu ki bu atxa na rua pa bu kaza.
- Verifika tudu mobilia uzadu o lugadu si teni dabi.
- Oras ki bu viaja, inspesiona kama i mobilia.
- Manti malas lonji di txon i di kama i inspesionas antis di sai.
- Si bu suspeita ma bu staba pertu dabi, laba i seka bu ropa logu na temperatura kenti.

KANTU TENPU DONU DI KAZA TEN KI OFERESI UN PROFISIONAL DI KONTROLU DI PRAGA?

Rigulamentu ta pirmiti ki donus di kaza ten ti 10 dia pa ki un profisional di kontrolu di praga ben inspesiona si apartamentu.

MODI KI N PODI TRATA MORDEDURA DI DABIU?

Laba aria di morderura ku un sabon antisetiku pa riduzi infeson, i rizisti a gana di kosa. Kontata bu fornecedor di dirvisu di saudi si morderura infeta.

KU KI FASILIDADI DABIU PASA DI ALGUEN PA ALGUEN?

Dabi e ka kontajiozu pur isu es ka podi pasadu di alguen pa alguen. Mas, dabi podi sukundi i mora na ropa di kama, ropa, bagaji, i mobilia di alguen. Oras ki es itens entra na un kaza o lebadu pa otu aria, es podi leba dabi ku es.

KANTU TENPU TA DURA PA INFESTASON DI DABIU KUMESA TA PARSU?

Markas di morderura podi dura ti 14 dia pa dizenvolvi na alguns pesoas.

MODI KI DABIU PA SPADJA?

Pamodi dabi podi atxadu na kazas i na varius lokal publiku, es podi lebadu fasilmenti di un lugar p kelotu pa pesoas. Es podi sukundi na kustura di bagaji, mala, ropa di kama i na dobras di ropa. Es podi lebadu na mobilia tanbe. Maioria di pesoas ka ta da konta ma es sa ta leba dabi oras ki es ta bai di un lugar pa kelotu, ta infeta arias na ses kaminhu. Dabi e bon na sukundi, e podi fika sukundidu pa txeu tenpu, i podi fika bibu mesmu sen alimenta di sangui.

KENHA KI TA PANHA DABIU?

Tudu alguen ten risku di panha dabi oras ki es vizita un aria infetadu. Kualker alguen ki ta viaja txeu i ta dividi kuartu i dormitorius undi ki otus pesoas ta staba antis ten un risku mas grandi di morderu i o spadja infestason di dabi.

KANTU TENPU ALGUEN PODI LEBA DABIU?

Dabi podi kontinua ta mora na arias di infestason timenti es ta reproduzi i es e kapaz di alimenta di vez en kuandu di umanus si es ka tratadu pa un profisional di kontrolu di praga. Es ka ta mora na umanus mas es ta subi na umanus pa alimenta.

SOBRI NOS TRABADJU

The Inspectional Services Department (Dipartamentu di Sirvisus di Inspeson, na Kriolu) ta jerensia i faz kon ki regulamentus di konstruson, abitason, saudi, saniamentu i siguransa izijidu pa guvernus munisipal i stadual podu na pratika. Nos e konstituidu pa sinku divizons regulatoriu. Nos objetivu e pruteji i midjora kualidadi di vida di tudu moradoris di Boston. Nos mison e atendi publiku na pruteji saudi, siguransa, i stabilitadi ambiental di kumunidades inprezarial i residencial di Boston.

KONTATUS

ISD Housing Division | **617-635-1010** | <https://www.boston.gov/departments/inspectional-services#housing-help>

